

van de HAGEDOORNS bijna teloor gaat: Er bestaat reeds een schat van wetenschappelijk vaststaande, eugenetische feiten.

Wij kennen thans reeds met volmaakt wetenschappelijke nauwkeurigheid, door het werk van RÜDIN en zijn school, het gevaar van het huwelijk van een erfelijk geesteszieke. Wij weten precies door tweelingonderzoek hoeveel invloed de buitenwereld op de manifestatie van bepaalde erfelijke factoren heeft. We kennen door statistische bewerking van stamboomen nauwkeurig het erfelijke gedrag van verschillende zware ziekten. Door studie van de differentieele voortplanting is het achterblijven van verschillende volksgroepen bij andere wetenschappelijk vastgesteld.

Onze kennis is nog niet volledig, goed, maar in welk onderdeel van de medische wetenschap is zij dat wel? En toch zijn dáár alle mogelijke, zelfs zeer zware ingrepen geoorloofd. Voortdurend zijn wij verplicht wetten te maken en maatregelen te bepleiten, nog voordat de biologische grondslag daarvan volkomen vaststaat. En wat de menselijke erfelijkheidsleer aan feiten heeft opgeleverd, is op vele gebieden voor ingrijpende maatregelen reeds zeker voldoende. Maar wil men wachten tot de wetenschap nog verder zal zijn gevorderd, welnu, dan moet men vóór alles een sterke beweging in het leven roepen van menschen, die geld, geestdrift en werkkraacht willen bijeenbrengen, waarmee een studie van deze moeilijke problemen kan worden ondernomen.

Ik zou daarom tegenover de meening van de HAGEDOORNS willen stellen: Laat in Nederland eerst maar eens een eugenetische beweging ontstaan, die, op grond van de desnoods nog zoo magere wetenschappelijke gegevens en als het zijn moet met de oppervlakkigste tam-tam propaganda, desnoods door middel van nog niet goed gefundeerde wetten, zijn inzichten onder het volk tracht te verbreiden. Wanneer die beweging dan twee menschen ervan terughoudt een kind in de wereld te brengen, dat ook de meest verfijnde medische kunst niet tot een draaglijk bestaan brengen kan, dan heeft zij reeds meer waarde voor de gemeenschap gehad, dan de zekerste procentberekening of de volmaaktste proefopstelling.

München:

F. SCHRIJVER.

DE EUGENISCHE BEWEGING EN DE EUGENETICA.

In antwoord op de opmerkingen van collega VAN HERWERDEN en SCHRIJVER willen wij er nog eens den nadruk op leggen, dat het doel van ons artikeltje was, het verschil te doen uitkomen tusschen de twee verschillende dingen, die wij in den titel noemden. Mej. VAN HERWERDEN zegt in haar laatste zin, dat zij de scheiding in eugeniek en eugenetiek niet goed begrepen heeft. De heer SCHRIJVER protesteert tegen „eugenisch”, en noemt het een afgrijselijk germanisme. Heel terecht! Maar wij zijn toch, als wij dat woord gebruiken, als middel om de „beweging” van de wetenschappelijke eugenetica te onderscheiden, in goed gezelschap; wij volgen in dit geval den heer FRETS, die in *Mensch en Maatschappij*, van 1 Mei 1931, schrijft: „Eugeniek is een beweging, een policy, voor verbetering van de erfelijke samenstelling van de bevolking” en die op dezelfde bladzijde prof. HOLMES noemt: „den bekenden Amerikaanschen schrijver op eugenetisch gebied”. Wanneer wij nu over het taalkundige bezwaar heenstappen, en, ter wille van de duidelijkheid, dat verschil tusschen de Eugeniek (Eugenics) en de Eugenetica (Human genetics) even vasthouden, dan zal elke lezer, die ons eerste artikeltje met de antwoorden van onze beide opponenten vergelijkt, opmerken, dat ons telkens dingen worden verweten, waaraan wij geen schuld hebben, en verder, dat mej. VAN HERWERDEN en wij au fond precies het zelfde nastreven.

Wij hebben alle bewondering en waardeering voor ernstige beoefenaars van de eugenetica, voor werkers als WAARDENBURG en mej. VAN HERWERDEN zelve, in haar bloedgroepenonderzoek en dergelijke onderzoekingen; waar wij tegen protesteeren is de omstandigheid, dat men telkens dat wetenschappelijke onderzoek naar erfelijkheidsverschijnselen bij den mensch door elkaar haalt met den vaak

overijlden drang naar toepassingen, met wat wij dan in dat artikeltje de eugenische beweging noemden.

Het is den heer SCHRIJVER niet duidelijk, waarom ons artikeltje geschreven werd, en daarom is het misschien verstandig, dat wij even vermelden, dat de rechtstreeksche aanleiding tot het schrijven de ook door mej. VAN HERWERDEN genoemde, vergadering van de Ver. v. Psychische Hygiëne, 25 Februari l.l. was, waar een ware storm van protest door artsen, paedagogen, psychologen e.a. het gevolg was van twee inleidende lezingen over „Eugeniek”. Op de vraag van den heer SCHRIJVER om hem een geschrift te noemen, dat bepleit, eugenetische maatregelen te stellen in de plaats voor een actie voor verbetering van welstand en hygiëne, kunnen wij hem de lezing van het eerste praeadvies over dit onderwerp op die vergadering aanbevelen. En verder het boek „*Aktenstaub*” door H. DRECHSLER. De heer SCHRIJVER doet ons, met wat hij over de astronomie schrijft, een mooi beeld aan de hand. Ook de astronomie heeft een practische toepassing, het maken van horoscopen, de astrologie. En wij als genetici, die op die vergadering meemaakten, hoe de bona fide erfelijkheidsleer daar in discrediet dreigde te raken, doordat hier typische Eugeniek werd voorgesteld als Eugenetica, verkeerden in het zelfde geval als een astronoom, die op een vergadering in een wetenschappelijk genootschap hoort, dat zijn wetenschap „een slechte beurt” maakt, doordat in haar naam een overtuigende astroloog aan het woord komt. Ook zulk een hypothetische astronoom zou voortaan de beide begrippen, astronomie en astrologie gescheiden willen houden!

Onze vergelijking van de gezinsgrootte van tamme en wilde varkens met die van groepen in een menschenbevolking (zoo erg, dat wij professoren en varkens vergeleken, maakten wij het niet, collega SCHRIJVER) heeft blijkbaar onze beide opponenten getroffen. In zooverre hebben wij dus ons doel bereikt, er de aandacht op te vestigen, dat wij bij al zulke vergelijkingen eerst moeten weten, in hoe ver er een genetisch contact bestaat tusschen twee groepen, die wij vergelijken. Wij wezen er herhaaldelijk op, o.a. in *Mensch en Maatschappij*, (Doel en richting van het erfelijkheidsonderzoek bij den Mensch, Deel VII, No. 1), dat wij, voor wij ook maar kunnen beginnen aan ernstig onderzoek over differentieele voortplanting van bevolkingsgroepen, en voor wij een prognose kunnen maken daaromtrent, eerst een studie dienen te maken van de verhouding van die groepen onderling in biologischen zin.

Mogelijk is er even weinig kruising tusschen de groep, waartoe de brievenbestellers behooren en de groep, waaruit de professoren komen, als tusschen de tamme varkens, die meestal in hokken zitten en de wilde, die vrij rondloopen. Mogelijk ook behooren de brievenbestellers en de professoren als plus- en minusvarianten tot één soort. Maar wij weten er niets van, en juist daarom heeft een propaganda voor meer professorenkinderen en minder brievenbestellerskinderen met wetenschap niets te maken.

Ook ons voorbeeld van de kloosterlingen was bedoeld, om er de aandacht op te vestigen, dat het ontoelaatbaar is een willekeurige, maar werkelijk bestaande groep als een biologische eenheid in genetischen zin op te vatten.

Het doet ons veel genoegen, ook van zoo bevoegde Duitsche zijde de bevestiging te krijgen van wat wij zeiden over het groote gevaar van „Rassenhygiëne” zonder objectieven wetenschappelijken grondslag.

De Eugenische beweging is in ons land nog in de kinderschoenen, inderdaad, maar in Engeland en vooral de laatste maanden in Duitschland, bloeit zij welig. Niets kan zoo zeer strekken om een werkelijk wetenschappelijk erfelijkheids-onderzoek bij den mensch onpopulair te maken en tegen te werken, als een overslaan van die Eugenische beweging naar ons land. Mej. VAN HERWERDEN en wij zijn op dat punt geheel van gelijke meening, evenzeer als wij ook beiden overtuigd zijn, dat in een wetenschappelijk instituut als dat, wat zij en wij hebben helpen stichten in ons land, wetenschappelijk werk hoofdzaak moet zijn, en propaganda streng moet worden geweerd.

In ons eerste stukje achtten wij het inderdaad onnoodig, nog eens te betoogen,

dat o.i. werkelijk genetisch onderzoek en onderzoek over groepvorming (evolutie) bij den mensch van het allergrootste belang is. De opzet van ons heele betoog was, dit onderzoek in bescherming te nemen tegen het enthousiasme van de menschen van de „beweging”, die de wetenschap, die we beoefenen zoo licht in discredit brengen.

Wij zijn allerminst bang om wetenschappelijke beunhazerij aan de kaak te stellen, en wij deelen allerminst de meening van den heer SCHRIJVER, dat het doel de middelen heiligt, en dat wij al die propaganda en al die holle leuzen, die een behoorlijk wetenschappelijk onderzoek zoo schaden, moeten verdragen, omdat dan mogelijk eens een enkel ouderpaar een bepaald minderwaardig kind niet laat geboren worden. Het systeem van „onderbouwing” van de eugenese met wetenschappelijke feiten bevalt ons niet, het systeem van eerst een brug te bouwen en dan de pijlers, is ongezond. De heer SCHRIJVER meent, dat er in Nederland nog zelfs geen voorloopig plan voor een poging tot het ontwerpen van een wetsvoorstel tot sterilisatie bestaat. Wij hebben wel eens anders gehoord!

Als slot nog een woord over den „indruk, dat er tegenwoordig minder zwakzinnigen rondloopen dan vroeger”. Het was niet onze bedoeling te beweren, dat deze indruk meer bepaald onze eigen indruk is, en dat wij dien stellen tegenover goede Engelsche statistieken! Integendeel, wij gaven zelfs een waarschijnlijke verklaring voor het tijdelijk voorkomen van meer als zwakzinnig herkenden dan een poos geleden. Wij herinneren er nog eens aan, dat ons artikeltje onmiddellijk in aansluiting aan die vergadering van Februari werd geschreven. Met dien indruk gaven wij den algemeenen indruk weer van de bezoekers van die vergadering, die hun meeningen allerminst onder stoelen of banken staken bij die gelegenheid!

Enthousiaste beoefenaars van de Eugeniek zijn er genoeg, met wat tam-tam propaganda, zooals de heer SCHRIJVER dat noemt, vangen wij telkens weer nieuwe enthousiasten. Maar als wij ons niet tegenover ons nageslacht blameeren willen, dan moeten wij blijven werken aan den opbouw van de erfelijkheidswetenschap, die het fundament moet blijven. Ons artikel was bedoeld als een poging, die wetenschap in bescherming te nemen tegen goedbedoelde pogingen van enthousiasten, „om maar vast gauw wat te gaan doen!”

Soesterberg, 1 Juli 1933.

A. C. en A. L. HAGEDOORN.

DE ONSCHENDBAARHEID VAN DE GENEESKUNDIGE HULPVERLEENING.

Door bijzondere omstandigheden nu pas kennis genomen hebbende van het nummer van 27 Mei 1933, treft een, onder het hoofd „China” opgenomen bericht, volgens hetwelk een Japansch vliegtuig een veldhospitaal van de ROCKEFELLER-Foundation te Tsjitsjoe zou hebben gebombardeerd, mijn aandacht. Indien het feit zich heeft voorgedaan zooals medegedeeld — hetgeen inmiddels met het oog op den grooten afstand van het desbetreffend operatiegebied, en de ondervinding met oorlogsberichten opgedaan niet zonder contrôle is te aanvaarden — zal ieder dit betreuren. Dat echter dit bombardement een gevolg zou wezen van de „inschakeling van het Rode Kruis in de militaire organisatie” om met het bericht te spreken, ziehier een bewering, die vloeiende uit een zoo bekende pen, bevreemding wekt. Weet de Redactie dan niet, dat juist de Conventie van Genève laatstelijk herzien in 1929 (art. 10) als de onmisbare voorwaarde voor het recht op onschendbaarheid eischt onderwerping van het personeel der vereeniging tot hulpbetoon aan de militaire wetten en reglementen, en dat indien, zooals men blijkbaar wenscht, de „wil om hulp te verleen” los gemaakt werd van den nationalen grondslag, de hulpverlening zelve „uitgeschakeld” zou worden — en voor goed?

Mr. Dr. F. W. DONKER CURTIUS.
*Secretaris-Genevaal van het
Nederlandsche Rode Kruis.*